

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılık Düzeylerinin İncelenmesi

Süleyman SOYSAL¹

¹Yozgat Bozok Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı.

<https://orcid.org/0000-0001-6517-8246>

To cite this article/ Atıf için:

Soysal, S. (2022). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin incelenmesi.

Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi, 3(2), 26-38.

Özet

Bu araştırmanın amacı; Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin incelenmesidir. Araştırmanın evrenini 2021-2022 eğitim- öğretim yılında Yozgat İl’inde Milli Eğitime bağlı okullarda görev yapmakta olan 235 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Yozgat ilinde 2021-2022 Eğitim- öğretim yılında Milli eğitime bağlı okullarda görev yapmakta olan 151 Beden eğitimi ve Spor Öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu” ve Özkan (2010) tarafından Türkçeye uyarlanan “Örgütsel Bağlılık Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde normallik dağılımına bakılmış (Çarpıklık- Basıklık), verilerin normal dağılım göstermesinin ardından ikili karşılaştırmalarda t testi yüzde ve frekanslarından, ikiden fazla verilerin karşılaştırılmasında ANOVA analizinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda , Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin, cinsiyet, medeni durum, yaş ve okuldaki hizmet süreleri değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığı tespit edilmiştir($p>0,05$). Mesleki hizmet yılı değişkenine göre ise devam bağlılığı alt boyutunda anlamlı farklılaşma olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Anahtar Kelimeler: Örgüt, eğitim örgütü, örgütsel bağlılık, beden eğitimi ve spor öğretmeni

Examining the Organizational Commitment Levels of Physical Education and Sports Teachers

Abstract

The purpose of this research; The aim of this study is to examine the organizational commitment levels of Physical Education and Sports Teachers. The universe of the research consists of 235 Physical Education and Sports Teachers working in schools affiliated to the National Education in Yozgat in the 2021-2022 academic year. The sample of the research consists of 151 Physical Education and Sports Teachers working in schools affiliated to the National Education in the province of Yozgat in the 2021-2022 academic year. “Personal Information Form” and “Organizational Commitment Scale” adapted into Turkish by Özkan (2010) were used as data collection tools in the research. In the analysis of the data, the normality distribution was examined (Skewness-Kurtosis), after the data showed normal distribution, t-test percentages and frequencies were used in pairwise comparisons, and ANOVA analysis was used in the comparison of more than two data. As a result of the research, it was determined that the organizational commitment levels of Physical Education and Sports Teachers did not differ significantly according to gender, marital status, age and length of service at school($p>0.05$). According to the variable of years of professional service, it was tested that there was a significant difference in the sub-dimension of continuance commitment ($p<0.05$).

Keywords: Organization, educational organization, organizational commitment, physical education and sports teache

GİRİŞ

Örgüt ile ilgili alan yazında yapılan farklı çalışmalar incelendiğinde en çok kabul gören örgüt tanımlarından birisinin, yönetim bilimci Chaster I. Barnard'a ait olduğu görülmektedir. Barnard'a göre örgüt, belli bir amacı gerçekleştirmek üzere iki veya daha fazla kişinin çabalarını bilinçli olarak birleştirmeleri yoluyla ortaya çıkan işbirliğidir. Daft (2014) ise örgütü, belli bir amaca yönelmiş, önceden düşünülerek yapılandırılmış ve koordine edilmiş, sosyal çevre ile bağlantısı olan sosyal varlıklar olarak tanımlamıştır. Türk Dil Kurumu'na göre ise örgüt; ortak bir amacı gerçekleştirmek için bir araya gelmiş kurumların veya kişilerin oluşturduğu teşkilat olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2022). Bu tanımlardan hareketle örgüt ile ilgili ortak kavramların bireyler, kurumlar, ortak amaçlar ve işbirliği olduğu söylenebilir. Yamanyurt (2021)'a göre örgütlerin varlıklarını sürdürebilmeleri için bireylerin birbiri ile sürekli etkileşimde olmaları ve örgütün belirlenmiş ortak hedeflere ulaşabilmesi için bireylerin bu hedefleri gerçekleştirmeyi istemeleri gerekmektedir. Bireyler geniş sosyal yapıları olan ulusların, örgütlerin ve aynı zamanda bu ulus ve örgütler içinde yer alan grupların, yani belirli bir kültürün ögesi olmakla birlikte; örgütler ve bireyler, kültürel, tarihsel ve psikolojik geleneklere sahiptirler (Ellis ve Maoz, 2003). Eğitim örgütlerinin kültürün aktarımında bir araç olduğu düşünüldüğünde öğretmenlerin kültürel aktarım ve toplumsal iletişimin gerçekleşmesi konusunda önemli bir rolü olduğu söylenebilir.

Can (2014) “Öğretmen Liderliği” kitabında eğitim örgütlerini, nitelikli eğitimle üstün nitelikli bireyler yetiştirmeyi amaç edinmiş kurumlar olarak tanımlamış, öğretmenlerin eğitim örgütlerinde başarılı olabilmelerinin mesleklerine iyi motive edilmeleri ile mümkün olduğunu ve öğretmenlerin görev alanlarının sınıflardaki plan ve eğitim - öğretim etkinlikleri ile sınırlı olmadığını, bununla birlikte tüm okul çevresi ve programı içinde sorumluluklarının olduğunu belirtmiştir. Şişman (1995) eğitim örgütlerini, işleyen ve işlenen, girdisi-çıktısı insan olan, insanlar aracılığıyla insanlar için hizmet üreten örgütler olarak tanımlamıştır. Can (1998) eğitim örgütlerinde hem amacın hem de aracın insan ögesi olduğu üzerinde durur ve eğitim örgütlerinde çalışan insan gücünün temel öğelerden birinin öğretmen olduğunu belirtir. Yüksel (2015) ise eğitim olgusunun temeline öğrenci, okul ve okul çalışanları olmak üzere üç önemli almış ve okulun etkili ve verimli bir örgüt olabilmesi için bu unsurların önemlisi olan okul çalışanlarının fikir ve düşüncelerini ifade edebilmelerinin önemli olduğunu belirtmiştir. Tüm bunlardan hareketle eğitim örgütlerinde önemli bir unsur olan öğretmenlerin örgütte verimliliği artırmak ve sağlıklı bir örgüt iklimi yaratmada, örgütsel bağlılıklarının etkili olduğu söylenebilir.

Grusky (1966) örgütsel bağlılığı, bireyin örgütüne olan bağlılığının gücü şeklinde tanımlamıştır. Çöl (2004)'e göre ise örgütsel bağlılık, işgörenin çalıştığı örgüt ile kendini bir görme, örgütün ilke, amaç ve değerlerini benimsemenin, örgütsel kazançlar için çaba göstermenin ve örgütte çalışmaya dair isteğinin ölçüsüdür. Bir başka tanımda ise örgütsel bağlılık çalışanın örgütü ile girdiği kimlik birliğinin derecesi ve örgütün bir üyesi olmaya devam etmeye istekli olması şeklinde belirtilmiştir (Newstrom ve Davis, 2002). Örgütsel bağlılığı kişi ile örgüt arasındaki psikolojik durum olarak ele alan Meyer ve Allen (1991) ise

kapsamlı ve bütünsel örgütsel bağlılık modeli geliştirmiş ve örgütsel bağlılığı, devam bağlılığı, normatif bağlılık ve duygusal bağlılık olarak sınıflandırmıştır.

Bu sınıflandırmalara bakıldığında, Çekmecelioğlu (2010) duygusal bağlılığı, örgüte duyulan bağın en kuvvetli bağlılık türü olduğunu ve örgütün amaç ve değerlerini benimseme, içinde bulunulan kurumda kariyerini sürdürmeye istekli olma, örgüt için çaba sarf etmeye gönüllü olma olarak tanımlamıştır. Taşkın ve Dilek (2010) ise duygusal bağlılığın çalışanların gönüllülük esasına dayandığını ve birey ile örgüt arasındaki uyumdan kaynaklandığını savunur.

Bal (2014) bir diğer bağlılık türü olan devam bağlılığını çalışanların örgütten ayrılınca karşılaşılabilecek maliyetler ile bağlantılı olduğunu ve çalışanların örgütten ayrılmaları durumunda karşılaşılabilecek yüksek mali tablonun onları örgütte kalmaya zorladığını ifade etmektedir. Çetin vd. (2011) bu bağlılığın gelişmesinde çalışanların örgüt içindeki uzun süreli yatırımları ve başka bir alternatiflerinin olmama düşüncelerinin etkili olduğunu savunur.

Kaya (2007) normatif bağlılığın çalışanın işverenine sadık kalması ve sosyalleşme deneyimlerinin sonucu olarak örgütte kalmayı ahlaki ve doğru olarak nitelendiren bir inanca dayalı sorumluluk olarak görüldüğünü savunmuştur. Yüksek derecede normatif bağlılığa sahip çalışanlar için örgütte kalmanın bir zorunluluk olarak düşünüldüğünü savunmuştur (Meyer ve Allen, 1990).

Tetik (2012) bu üç bağlılık türü arttığında çalışanların örgütte kalmaya devam ettiklerini bununla birlikte duygusal bağlılıkta, kalma güdüsünün isteğe; devam bağlılığında gereksinime; normatif bağlılıkta ise yükümlülüğe dayandığını ifade etmektedir. Çoban ve Demirtaş (2011) tüm çalışanlar için olduğu gibi öğretmenler için de örgütsel bağlılıktan bahsetmenin mümkün olduğunu ve öğretmenlerin örgüte bağlılıklarının iş performanslarını olumlu etkileyeceğini savunmuştur. Karakaya ve Karademir (2013) öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarının tespitinin belli standartları yakalamada yol gösterici olacağını ve çalıştıkları eğitim kurumlarına bağlılıkları ve performansının, kurumun amaçları ve hedefleri ile bağlantılı olduğunu savunmuştur.

Alanyazın tarandığında öğretmenlerin örgütsel bağlılığı ile ilgili birçok araştırma yer almaktadır (bkz. Sezgin, 2010; Kurşunoğlu ve Tanrıöğen, 2010; Nartgün ve Menep, 2010; Gören ve Sarpkaya, 2014). Ancak beden eğitimi ve spor öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarını inceleyen araştırmaların sınırlı kaldığı görülmüş olup yaptığımız bu çalışmanın alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmekle birlikte araştırmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerini çeşitli değişkenlere göre incelemektir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Yozgat ili ve ilçelerinde Milli Eğitime bağlı okullarda görev yapan Beden eğitimi ve Spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerini inceleme amacıyla hazırlanan bu çalışma betimsel tarama modelindedir. Karakaya (2012) betimsel tarama modelini geniş gruplar

üzerinde uygulanan, gruptaki bireylerin olay ve olgular karşısındaki düşüncelerini ve görüşlerinin alındığı, olay ve olguların betimlenmeye çalışıldığı bir araştırma modeli olarak tanımlamıştır. Betimsel tarama modeli, bir değişkene ilişkin sayısal değerlerin toplanması, betimlenmesi ve sunulmasına olanak sağlayan istatistiksel araştırma modelidir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2014).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2021-2022 Eğitim- Öğretim yılında Yozgat ili ve ilçelerinde Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı devlet okullarında görev yapmakta olan 235 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada farklı ilçelerde görev yapan Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerine ulaşma zorluğu nedeniyle araştırmanın örneklemini kolayda örnekleme yöntemiyle seçilmiş 150 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni oluşturmaktadır. Kolayda örnekleme yöntemi anakütle içerisinde araştırmacının yargılarına göre belirlenen, verilerin kolay, hızlı ve ekonomik bir şekilde toplandığı örnekleme yöntemi olarak tanımlanmaktadır (Haşiloğlu, Baran ve Aydın, 2015).

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından Google Formlar aracılığı ile oluşturulmuş “Kişisel Bilgi Formu” ve Özkan (2010) tarafından geliştirilen ve Türkçeye uyarlanan “Örgütsel Bağlılık Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekte ilk 7 madde “duygusal bağlılık”, sonraki 8 madde “devam bağlılığı” ve son 7 madde “normatif bağlılığı” ifade etmekte olup 3 alt boyut ve 22 maddeden oluşmuş 1 ”Kesinlikle Katılmıyorum”, 5 ”Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde 5’li likert tipi ölçektir. Ölçekten elde edilen yüksek puanlar yüksek derecede örgütsel bağlılık düzeyine işaret etmektedir. Ölçeğin genelinde tüm alt boyutlara ilişkin cronbach alpha güvenilirlik değeri .86 olarak, KMO geçerlik değeri .892 bulunmuştur.

Tablo 1. Örgütsel bağlılık ölçeği güvenilirlik analiz sonuçları

Alt Boyutlar	Madde Sayısı	Cronbach Alpha
Duygusal Bağlılık	7	,922
Devam Bağlılığı	8	,894
Normatif Bağlılık	7	,812
Toplam	22	,908

Tablo 1’de görüldüğü gibi örgütsel bağlılık ölçeği cronbach alpha iç tutarlılık katsayısı ,908 bulunmuştur. Ayrıca Duygusal devamlılık alt boyutu iç tutarlılık katsayısı ,922 devam bağlılığı alt boyutu iç tutarlılık katsayısı ,894 normatif bağlılık alt boyutu iç tutarlılık katsayısı ,812 bulunmuştur. Büyüköztürk’ (2007) göre Cronbach alpha güvenilirlik katsayısı 0,70 üzerinde güvenilirlik için yeterli kabul edilmektedir. Benzer şekilde Özkan (2010) örgütsel bağlılık ölçeği güvenilirlik ve geçerlik çalışması da benzer sonuçlar vermektedir.

Tablo 2 . Örgütsel bağlılık ölçeği faktör analizi sonuçları

Kaiser- Meyer- Olkin Değeri	,878	
Barlet's Testi	Ki- Kare	2081,630
	Df	231
	Sig.	,000

Barlett testinin anlamlı çıkması ve KMO değerinin 0,50 den büyük çıkması beklenmekte olup KMO değeri 0,60 orta; 0,70 iyi; 0,80 çok iyi;0,90 mükemmel kabul edilmiştir (Şeker, Deniz ve Görgeç, 2004). Buna göre çalışmada KMO değeri ,878 Barlet's testi ise anlamlı çıkmış olup bu değerler ölçeğin geçerliği için iyi derecede olduğu söylenebilir.

Verilerin Analizi

Google Formlar aracılığı ile toplanan veriler Excell ortamına aktarılmış, kodlamalar yapılmış ve istatistiksel analizler için SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Tablo 3'de görüldüğü gibi verilerin normal dağılım gösterdiği (Çarpıklık-Basıklık) ve shapiro-Wilk testi sonucunda anlaşılmıştır. Pallant (2017) çarpıklık basıklık değerlerinin +1 ile -1 arasında olduğu durumlarda verilerin normal dağıldığını belirtmiştir. Veriler parametrik testler kullanılarak analiz edilmiş, ikili grupların karşılaştırılmasında t testi, ikiden fazla grupların karşılaştırılmasında ANOVA testi kullanılmıştır. Tüm analiz sonuçlarında $p < 0.05$ değer baz alınmıştır.

Tablo 3. Örgütsel bağlılık ölçeği normallik dağılım analizi

Ölçek	N	M	Çarpıklık	Basıklık	Shapiro- Wilk
Örgütsel Bağlılık	151	3,3414	,013	-,050	,888

BULGULAR

Tablo 4. Katılımcıların demografik bilgileri

Değişken	Gruplar	Frekans	%
Cinsiyet	Erkek	83	55
	Kadın	68	45
	Toplam	151	100
Medeni Durum	Evli	112	74,2
	Bekar	39	25,8
Meslekteki Hizmet Süreniz	0-5 yıl	35	23,2
	6-10 yıl	25	16,6
	11-15 yıl	45	29,8

	16-20 yıl	14	9,3
	21 ve üzeri	32	21,2
Yaşınız	22-31	40	26,5
	32-41	67	44,4
	42-51	32	21,2
	52 ve üzeri	12	7,9
	Okuldaki Çalışma Süreniz	5 yıl ve altı	95
	6-10 yıl	38	25,2
	11 yıl ve üzeri	18	11,9

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin cinsiyet dağılımına bakıldığında 83'ü (%55) erkek, 68'i (%45) kadınlardan; Medeni durum dağılımına bakıldığında 112'si (%74,2) evli, 39'u (%25,8) bekarlardan oluşmaktadır. Meslekteki çalışma sürelerine bakıldığında 35'i (%23,2) 0-5 yıl, 25'i (%16,6) 6-10 yıl, 45'i (%29,8) 11-15 yıl, 14'ü (%9,3) 16-20 yıl ve 32'si (%21,2) 21 yıl ve üzeri çalışan öğretmenlerden oluşmaktadır. Yaş durumuna bakıldığında, 40'ı (%26,5) 22-31 yaş, 67'si (44,4) 32-41 yaş, 32'si (%21,2) 42-51 yaş, 12'si (%7,9) 52 yaş ve üzeri; okuldaki çalışma süreleri dağılımına bakıldığında ise, 95'i (62,9) 5 yıl ve altı, 38'i (%25,2) 6-10 yıl, 18'i (11,9) 11 yıl ve üzeri çalışan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeninden oluşmaktadır.

Tablo 5. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre t testi analiz sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	X	ss	t	sd	p
Duygusal Bağlılık	Erkek	83	3,8382	,90179	-4,89	149	,613
	Kadın	68	3,9013	,62258			
Devam Bağlılığı	Erkek	83	3,0241	,92321	-1,703	149	,091
	Kadın	68	3,2757	,87821			
Normatif Bağlılık	Erkek	83	3,1256	,77556	1,346	149	,180
	Kadın	68	2,9559	,76564			

Tablo 5 incelendiğinde Beden Eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri t testi analiz sonuçlarına göre örgütsel bağlılık alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı derecede fark bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 6. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin medeni durum değişkenine göre t testi analiz sonuçları

Alt Boyutlar	Medeni Durum	N	X	ss	t	sd	p
Duygusal Bağlılık	Evli	112	3,8763	,75848	,255	149	,799
	Bekar	39	3,8388	,87216			

Devam Bağlılığı	Evli	112	3,0971	,85353	-,923	56,266	,408
	Bekar	39	3,2532	1,0558	-,833		
Normatif Bağlılık	Evli	112	3,0497	,76840	,015	149	,988
	Bekar	39	3,0476	,79697	,014		

Tablo 6'da Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri t testi analiz sonuçları medeni durum değişkenine göre incelendiğinde örgütsel bağlılık alt boyutlarında istatistiki olarak anlamlı fark bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 7. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin meslekteki hizmet süresi değişkenine göre anova testi analiz sonuçları

Alt Boyutlar	Hizmet Süresi	N	X	SS	KT	sd	KO	f	p	Anlamlılık			
Duygusal Bağlılık	0-5 yıl (1)	35	3,889	,71520	,639	4	,160	,253	,907				
	6-10 yıl (2)	25	3,777	,84925	92,164	146	,631						
	11-15 yıl (3)	45	3,819	,12618	92,803	150							
	16-20 yıl (4)	14	3,989	,18612									
	21 yıl ve üzeri (5)	32	3,866	,14068									
Devam Bağlılığı	0-5 yıl (1)	35	3,232	,17409	9,825	4	2,456	3,143	,016	1,2,3,4-5			
	6-10 yıl (2)	25	3,440	,16896									
	11-15 yıl (3)	45	3,197	,13161							114,105	146	,782
	16-20 yıl (4)	14	3,232	,21645							123,930	150	
	21 yıl ve üzeri (5)	32	2,671	,13503									
Normatif Bağlılık	0-5 yıl (1)	35	3,024	,13691	3,001	4	,750	1,264	,287				
	6-10 yıl (2)	25	3,148	,14392	86,675	146	,594						
	11-15 yıl (3)	45	3,085	,11445	89,675	150							
	16-20 yıl (4)	14	3,326	,16019									
	21 yıl ve üzeri (5)	32	3,049	,14666									

Tablo 7 incelendiğinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılıkları ANOVA analizi sonucuna göre öğretmenlerin duygusal bağlılık ve normatif bağlılık alt boyutlarında anlamlı fark bulunamamıştır ($p>0.05$). Devam bağlılığı alt boyutunda ise istatistiki olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Farkın kaynağını bulmak için uygulanan LSD testi sonucuna göre 0-5 yıl, 6-10 yıl, 11-15 yıl ve 16-20 yıl mesleki hizmeti bulunan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin devam bağlılığı 21 yıl ve üzeri mesleki hizmeti bulunan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinden daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 8. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin yaşdeğişkenine göre anova testi analiz sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş	N	X	SS	K.T	Sd	K.O	f	P
Duygusal Bağlılık	22-31	40	3,875	,70595	,788	3	,263		
	32-41	67	3,799	,82855	92,015	147	,626	,420	,739
	42-51	32	3,933	,64501	92,803	150			
	52 ve üzeri	12	4,035	1,1430					
Devam Bağlılığı	22-31	40	3,268	,98691	5,201	3	1,734		
	32-41	67	3,246	,89294	118,729	147	,808	2,146	,097
	42-51	32	2,886	,80344	123,930	150			
	52 ve üzeri	12	2,760	,85854					
Normatif Bağlılık	22-31	40	3,017	,78192	1,353	3			
	32-41	67	3,119	,71107	88,323	147	,451	,750	,524
	42-51	32	2,892	,79993	89,675	150	,601		
	52 ve üzeri	12	3,178	1,0122					

Tablo 8 incelendiğinde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin örgütsel bağlılıkları ANOVA analizi sonucuna göre yaş değişkenine göre örgütsel bağlılık alt boyutlarında istatistiki olarak anlamlı fark bulunamamıştır ($p>0.05$).

Tablo 9. Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin okuldaki çalışma yılı değişkenine göre anova testi analiz sonuçları

Alt boyutlar	Okuldaki Çalışma Yılı	N	X	SS	K.T	Sd	K.O	f	P
Duygusal Bağlılık	5 yıl ve altı	95	3,860	,7785	,080	2	,040		
	6-10 yıl	38	3,853	,7785	92,723	148	,627	,064	,938
	11 yıl ve üzeri	18	3,928	,8866	92,803	150			
Devam Bağlılığı	5 yıl ve altı	95	3,192	,9366	2,295	2	1,148		
	6-10 yıl	38	2,930	,8770	121,635	148	,822	,251	,251
	11 yıl ve üzeri	18	3,284	,9089	123,930	150			
Normatif Bağlılık	5 yıl ve altı	95	3,093	,7801	1,180	2	,590		
	6-10 yıl	38	2,898	,7013	88,496	148	,598	,375	,375
	11 yıl ve üzeri	18	3,134	,8771	89,675	150			

Tablo 9 incelendiğinde Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin okuldaki çalışma yılı ANOVA analizi sonuçlarına göre örgütsel bağlılık alt boyutlarında istatistiki olarak anlamlı fark bulunamamıştır ($p>0,05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmanın amacı, Beden eğitimi ve spor Öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin incelenmesidir. Araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri cinsiyet, medeni durum, yaş, meslekteki hizmet süreleri ve okuldaki çalışma süreleri değişkenlerine göre incelenmiştir. Araştırmada Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Örgütsel bağlılık düzeyleri, cinsiyet, medeni durum, yaş, okuldaki çalışma süresi değişkenlerine göre farklılık göstermemekte olup mesleki hizmet yılı değişkenine göre devam bağlılığı alt boyutunda anlamlı farklılaşma görülmektedir.

Beden eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin örgütsel bağlılıkları cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde örgütsel bağlılık alt boyutlarında anlamlı fark bulunamamıştır. Çalışmamıza paralel olarak, Akyol, Atan ve Gökmen (2013) çalışmalarında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin yaş değişkenine göre anlamlı olarak farklılaşmadığını belirtmişlerdir. Atakan ve Ersoy (2016) çalışmalarında örgütsel bağlılık düzeylerinin yaş değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Çalışmamızdaki bulguların aksine Karakaya ve Karademir (2013) yaptığı çalışmalarında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinde erkek öğretmenler lehine anlamlı fark bulmuşlardır. Yüктаşır ve Yalçın (2007) Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nde spor uzmanları üzerinde yaptıkları çalışmalarında erkeklerin daha fazla örgütsel bağlılık gösterdikleri sonucuna ulaşmıştır. Yapılan çalışmalarda erkeklerin daha fazla örgütsel bağlılık göstermesinin kadınların aile yaşamındaki sorumluluğunun fazla olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin medeni durum değişkenine göre incelendiğinde evli ve bekar öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeylerinde anlamlı fark tespit edilmemiştir. Karayazı (2020) Beden Eğitimi Öğretmenleri üzerinde yaptığı çalışmasında örgütsel bağlılık düzeylerinin medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılaşmadığı sonucuna ulaşmıştır. Çalışmamızın aksine Karakaya ve Karademir (2013) Beden Eğitimi Öğretmenlerinin örgütsel bağlılıklarını inceledikleri çalışmalarında duygusal bağlılık ve normatif bağlılık alt boyutlarında istatistiki olarak anlamlı fark bulurken, devam bağlılığı alt boyutunda istatistiki olarak anlamlı fark bulamamıştır. Gören ve Yengin Sarpkaya (2015) ilköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarını inceledikleri çalışmalarında medeni durum değişkenine göre duygusal bağlılık alt boyutunda evli öğretmenler lehine anlamlı fark bulurken, devam bağlılığı ve normatif bağlılık alt boyutlarında istatistiki olarak anlamlı fark bulamamışlardır. Örgütsel bağlılık düzeylerinin evli öğretmenler lehine anlamlı çıkmasının nedenleri arasında gelecek kaygılarının olması ve aile hayatının getirdiği sorumluluklar gösterilebilir. Literatürde evli öğretmenlerin daha yüksek bağlılık göstermelerinin nedenleri arasında maddi sorumluluklarından dolayı yatırımlarını kaybetme korkusu ve işsiz kalma korkularının olduğu belirtilmektedir (Gündoğan, 2009).

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılık Düzeyleri meslekteki hizmet sürelerine göre incelendiğinde, devam bağlılığı alt boyutunda anlamlı fark bulunurken, normatif bağlılık ve duygusal bağlılık alt boyutlarında anlamlı fark bulunmamıştır. Farkın kaynağı incelendiğinde 21 yıl ve üzeri hizmet yılı olan öğretmenlerin devam bağlılıkları

diğer hizmet yıllarına göre daha düşük bulunmuştur. Çalışmamızla paralel olarak Tanrıkulu (2020) çalışmasında meslek yılı düşük olan öğretmenlerin yüksek olan öğretmenlere göre daha fazla örgütsel bağlılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Demirtaş (2010) ise yaptığı araştırmada mesleki hizmet yılı yüksek olan öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeylerinin, mesleki hizmet yılı düşük olan öğretmenlerden istatistiki olarak daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırmamızın aksine Akyol, Atan ve Gökmen (2013) Beden Eğitimi ve Sınıf Öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerini incelediği çalışmalarında hizmet yılı değişkenine göre örgütsel bağlılık alt boyutlarında anlamlı fark bulamamıştır. Karakaya ve Karademir (2013) Beden Eğitimi Öğretmenlerinin örgütsel bağlılıklarını incelediği çalışmalarında meslekteki hizmet yılı değişkenine göre örgütsel bağlılık alt boyutlarında anlamlı fark bulamamışlardır. Kurşunoğlu vd. (2010) ilköğretim öğretmenlerinin örgütsel bağlılıklarını incelediği çalışmasında mesleki hizmet yılı değişkenine göre örgütsel bağlılık alt boyutlarında anlamlı fark bulamamışlardır. Araştırmada 21 yıl ve üzeri hizmet yılı bulunan öğretmenlerin devam bağlılıklarının düşük olmasında öğretmenlerin maddi olarak doyuma ulaşması, birikim ve yatırımlarını yapması, buna karşılık daha az mesleki hizmeti olan öğretmenlerin daha fazla gelecek ve maddi kaygı yaşamalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Beden eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri yaş değişkenine göre incelenmiş ve anlamlı fark bulunamamıştır. Çalışmamıza paralel olarak Kılınç (2010) Akdeniz bölgesindeki Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık ve iş tatmin düzeylerini incelediği çalışmasında beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin yaş değişkenine göre anlamlı fark oluşturmadığı sonucuna ulaşmıştır. Buna rağmen çalışmamızın aksine Tanrıkulu (2020) Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ruhsal liderlik ve örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında 22-29 yaş aralığındaki beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kırel (1999) tarafından ülkemizde yapılan araştırmada genç çalışanların işlerini daha zevkli buldukları, daha özverili çalıştıkları ve daha fazla örgütsel bağlılık yaşadıkları belirtilmiştir. Araştırmalarda genç öğretmenlerin yüksek bağlılık göstermesinin nedeni olarak mesleğe yeni başlamaları ve motivasyonlarının yüksek olmasından dolayı daha fazla sorumluluk almaya hevesli olmaları olarak gösterilebilir.

Beden eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri okuldaki çalışma sürelerine göre incelenmiş ve istatistiki olarak anlamlı fark bulunamamıştır. Çalışmamızın aksine Kurşunoğlu ve Tanrıoğen (2010) ilköğretim öğretmenlerinin örgütsel bağlılıkları üzerinde yaptığı çalışmasında 11 yıl ve üzeri görev yapan öğretmenlerin daha yüksek duygusal, devam ve normatif bağlılık yaşadıklarını belirtmiştir. Literatürde okullarında daha fazla çalışan öğretmenlerin daha yüksek örgütsel bağlılık göstermesinin nedenleri arasında okullarına daha fazla emek vermeleri, yatırım yapmaları ve bu yatırımları kaybetmek istememeleri gösterilebilir

KAYNAKLAR

Akyol, P., Atan, T. Gökmen, B. (2013). Beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeylerinin incelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 38-45 .

- Allen, N.J., Meyer, J.P. (1990). The measurement and antecedents of affective, continuance and normative commitment to the organization. *Journal of occupational psychology*, 63(1), 1-18.
- Atakan, M.M., Ersoy, A. (2016). Spor bilimleri fakülteleri ve beden eğitimi ve spor yükseköğretim kurumlarında çalışan akademik personelin örgütsel bağlılık ve örgütsel adalet düzeylerinin incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 26 (3) , 90-104
- Bal, V. (2014). Örgütsel adalet ve örgütsel bağlılık ilişkisi: manisa'daki eğitim kurumlarında bir araştırma . *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*,6,(1),1-9 .
- Barnard, C.I. (1968). The functions of the executive ,Vol. 11, Harvard university press.
- Büyüköztürk, Ş. (2007). Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı, 7. baskı, Pegem Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2014). Bilimsel araştırma yöntemleri. (18. Baskı) Ankara: Pegem Akademi.
- Can, N. (1998). Öğretmen ve Yöneticinin Etkililiğinin Öğretimdeki Rolü . *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 13(13),55-69
- Can, N. (2014). Öğretmen Liderliği. Ankara: Pegem Akademi.
- Çekmecelioğlu, H. G. (2006). Örgüt iklimi, duygusal bağlılık ve yaratıcılık arasındaki ilişkilerin değerlendirilmesi: bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*,20(2),295-310.
- Çetin, F., Basım, H.N., Aydoğan, O. (2011). Örgütsel bağlılığın tükenmişlik ile ilişkisi: öğretmenler üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (25), 61-70.
- Çoban, D., Demirtaş, H. (2011). Okulların akademik iyimserlik düzeyi ile öğretmenlerin örgütsel bağlılığı arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3 (3), 317-348
- Çöl, G. (2004). Örgütsel bağlılık kavramı ve benzer kavramlarla ilişkisi. *ISGUC The Journal of Industrial Relations and Human Resources*, 6,(2).
- Daft, R. L. (2004). Organization theory and design. South-Western College Pub.
- Demirtaş, H. (2010). Dershanede Öğretmenlerinde Örgütsel Bağlılık ve İş Doymumu . İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,11,(2),177-206

- Ellis, D.G., Maoz, I. (2003). A communication and cultural codes approach to ethnonational conflict. *International Journal of Conflict Management*.
- Gören, T., Yengin-Sarpkaya, P. (2015). İlköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyleri (Aydın ili örneği). *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*,40(40),69-87.
- Gören, T., Sarpkaya, P.Y. (2014). İlköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyleri (Aydın ili örneği). *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 40(40), 69-87.
- Grusky, O. (1966). Career mobility and organizational commitment. *Administrative science quarterly*, 488-503.
- Gündoğan, T., Müdürlüğü, İ.K.G. (2009). Örgütsel Bağlılık: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Uygulaması. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü Ankara, Uzmanlık Yeterlilik Tezi, Eylül, 23-60.
- Haşiloğlu, S.B., Baran, T., Aydın, O. (2015). Pazarlama Araştırmalarındaki Potansiyel Problemlere yönelik bir araştırma: kolayda örnekleme ve sıklık ifadeli ölçek maddeleri . *Pamukkale İşletme ve Bilişim Yönetimi Dergisi* , (1),19-28 .
- Karakaya, İ. (2012). Bilimsel araştırma yöntemleri. A. Tanrıöğen (Edt.) Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Anı.
- Karakaya, Y.E., Karademir, T. (2013). Beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 24(1),37-44
- Karakaya, Y.E., Karademir, T. (2013). Beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri. *SporBilimleri Dergisi*,24(1),37-44
- Karayazi, T. (2020). Beden eğitimi öğretmenlerinin atanma usullerine göre örgütsel bağlılık, mesleki stres ve diğer kâmlık düzeylerinin incelenmesi. Doktora Tezi.
- Kırel, Ç. (1999). Örgüt geliştirmede çalışma yaşam kalitesini destekleyici programlar ve bir uygulama . *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 15 (1) , 483-510 .
- Kilinç, M. (2010). Akdeniz bölgesindeki beden eğitimi öğretmenlerinin örgütsel bağlılık ve iş tatmin düzeyleri (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü). Yüksek lisans tezi.
- Kurşunoğlu, A., Tanrıöğen, E.B.A. (2010). İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel bağlılık düzeyleri . *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 28 (28) , 101-115 .
- Meyer, J.P., Allen, N.J. (1991). A three-component conceptualization of organizational commitment. *Human Resource Management Review*, 1(1), 61-89.
- Nartgün, Ş.S., Menep, İ. (2010). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin örgütsel bağlılığa ilişkin algı düzeylerinin incelenmesi: Şırnak/İdil örneği. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 288-316.

- Newstrom, j. W., Davis, k. (2002) Organizational Behavior :Human Behavior at Work. 11th ed, Irwin/McGraw-Hill.
- Öztürk, N., Şahin, S. (2017). Eğitim örgütlerinde örgüt kültürü ve öğretmen liderliği: lider-üye etkileşiminin aracılık rolü. *Ilkogretim Online*, 16(4).
- Pallant, J. (2017). SPSS kullanma kılavuzu. BA Sibel Balcı, Çev.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sezgin, F. (2010). Öğretmenlerin örgütsel bağlılığının bir yordayıcısı olarak okul kültürü. *Eğitim ve Bilim*, 35(156).
- Şeker, H., Deniz, S., Görgeç, İ. (2004). Öğretmen yeterlikleri ölçeği. *Milli Eğitim Dergisi*, 164, 105-118.
- Şişman, M. (1995). Örgüt kavramının kültürel açıdan çözümlenmesi ve eğitim örgütleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 1(1), 79-94.
- Tanrikulu, A. (2020). Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ruhsal liderlik ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Master's thesis, Sağlık Bilimleri Enstitüsü). Yüksek lisans tezi.
- Taşkın, F., Dilek, R. (2010). Örgütsel güven ve örgütsel bağlılık üzerine bir alan araştırması. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2 (1), 37-46 .
- TDK, (2022). Örgüt Tanımı. 01 Nisan 2022 tarihinde <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişildi.
- Tetik, S. (2012). Sağlık çalışanlarının örgütsel bağlılık düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(1), 275-286.
- Yamanyurt, M. (2019). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Örgütsel Sessizlik Düzeylerinin İncelenmesi (Van İl Örneği) (Master's thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Yüksel, R. F. (2015). Okul Çalışanlarının Örgütsel Bağlılık ve Örgütsel Sessizlik Düzeyleri Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. Okan Üniversitesi, SBE.
- Yüktaşır, H.Y.H.B. (2007). Gençlik ve spor genel müdürlüğünde görevli spor uzmanlarının örgütsel bağlılığı . *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri* , 2(2), 5-15